

A NÉP BARÁTJA

(13. Röpír.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Kedves Polgártársaim!

Dicső őseinktől öröklött alkotmányos jogaink érdekében naponta tartják szónoklataikat képviselőink. Ki a feliratot, ki pedig a határozatot pártolja, ami egyre megy ki, mert mindenik egyet követel, t. i. Magyarország törvényes jogainak visszaállítását; csupán a formaságban nem egyeztek még egészen meg, miután egyik a felirat, másik ellenben a határozat által remél ohajtott czélt érni. Oly sok jeles beszéd tartatott már e tekintetben, hogy terjedelmes voltuk miatt csupán azoknak érdekesebb részleteit igathatom ide. Mióta a Népbárátja mult száma megjelent, következő képviselők tartának beszédet: gróf Andrássy Gyula, Szent-
Iványi Károly, Gorove István, Kállay Ödön, Bezerédi László, Jókai Mór, báró Podmaniczky Frigyes, gróf Széchenyi Béla, Tóth Vilmos, Klauzál Gábor, Tanárky Gedeon, Királyi Pál, Olgyai Titus, Bánó József. A sok kitűnő beszéd közt szintén nagyetszést aratott a Jókai Mór. E jeles férfi a többi közt ezeket mondá: „Lehetetlennek tartom, hogy a magyar nemzet közelíthessen fejedelme személyéhez akkor, midőn azt egy idegen ország minisztériuma veszi körül és amidőn saját alkotmányos kormányunk helyett, az áll utunkban, Roszul fejezem ki magam — folytatá — midőn azt mondám: idegen ország minisztériuma. — — — Nem ország az, melynek nincsenek hazafiai. Ily nemzettelen állam iránt (mint Ausztria) nekem semmi bizodalmam nem lehet. — Nem hallgathatom el, hogy az osztrák kormány po-

litikája, melyet a külföldre gyakorol, a birodalom minden népének, de különösen a magyarnak romlására szolgál.“ — Jókai a határozatot pártolja azért, mert lehetlennek tartja a feliratot, amíg saját alkotmányos felelős kormányunk nincsen, mert mi semmi felelősséget az osztrák kormány tetteiért magunkra nem vállalhatunk, de lehetlenné teszi azt Erdély követelneinek jelen nem léte is. Azonkívül azt is mondá a derék szónok, hogy ~~mi~~ után szemben velünk tényleges hatalom (nyers erő) létezik ugyan, de törvényes nem: ezt egyedül határozatilag vagyunk képesek kijelenteni.“

A 25-kén tartott gyűlésen remek beszédet tartottak Ragályin kívül még Beniczky Lajos, Domahidy és Tisza László a határozat mellett; Jekelfalussy Emil, Mihályi Gábor és Ragályi Ferdinánd a felirat mellett.

Beniczky nagy avatottsággal rajzolta a felvidék, különösen a bányavárosok siralmas állapotját, melybe a bécsi kormánynak a bányaipart megülő eljárása juttatá a vidéket. Jekelfalussy szinte a hazai bányászatról értekezett s előadta, hogy az ausztriai bányatörvény a bányászatot annyira megcsökkenté, hogy csupán a szomszónoki kerületben 800 bánya közül 400 is alig tengődhetik. Mihályi a magyar és erdélyországi románok helyzetét irta le azoknak ohajtásaival; Domahidi a haza szenvedéseiről; Tisza László pedig példákkal mutogatta Erdély nagy szenvedéseit.

A mely hazának ily dicső képviselői vannak, kedves polgártársaim, az oly nemzet arra van istentől hivatva, hogy éljen s viragozzék évezredekön át!

Ezek után pedig kedves atyámfiai, nézünk szét:

Mi hír a hazában?

Mezőtúr város képviselőtestülete is meghagyta a lakosoknak, hogy a törvénytelen adót hazaárulás terhe alatt semmi szín alatt ne fizessék. A katonák élelmezéséről a város fog gondoskodni, a beszállással terhelteken pedig segíteni. Meghagyatott továbbá minden lakosnak, hogy honárulási bűn terhe alatt a törvénytelen kormány tisztviselőinek az adó behajtásánál még pénzért se adjanak semmit; különben óvakodjanak a katonákkal való összeütközéstől.

Zágrából értesülünk, hogy ott e hó 18-án egy nagy tömeg horvát vagy 50 horvát-zászlóval vigadni ment az ozali várhoz. A mulatók közül sokan a forradalmi veres szerezsán köpenyeget viselték. A szomszéd hegyekre pedig ugyanekkor nagy számmal gyűlt a nép, mely a vigadókat — kik gyanusaknak látszanak — körülfogta éppen déli ékezés közben s az elnökétől a mulatóknak, a magyarok életetését kívánta. A mulatók le akarták itatni a népet, de annak szóvivője kijelenté, hogy ők józanok akarnak maradni és visszaemlékezve, hogy az 1848-iki gyászig is így kezdődött, kijelentette, hogy ők igazi testvéri szeretetben akarnak lenni a magyarokkal s nem tűri a lázítást s fenyegette a mulatozó kompániát, hogy Zágrábot, mint a lázítás fészket, feldulja. Aztán a horvát-zászlókat szétszakgatva, a magyar zászlóknak — mint a magyarokkal való egyesülés jelének — kitűzését követelék. Voltak olyanok is a vigadozók közt, kik dacolni is merészeltek a néppel, de azokat úgy elpáholták, hogy ha 4 magyar mérnök közben nem jár, még véres összeütközés történt volna.

Perczel Sándor, az 1848-iki szabadságharcunk egyik hőse Perczel Mór tábornoknak édes atyja, folyó hó 10-én halt el Bécsben 83 éves korában. Ki a honnak oly derék, hazaszerte tisztelt fiat nevelt, megérdemli kedves polgártársaim azt, hogy elmondjuk: Béke hamvaira!

Szegednél a Tiszán három hajó 2000 mázsányi puskaporral s egyéb lőkészlettel rakodott meg, mely Károlyfehérvárra szállíttatott.

Most pedig, mintán a hazai dolgokról is beszéltem egyetmást kedves polgártársaimnak, szólok arról is —

Mi ujság a külföldön?

Egy angol ujság (Daily News) dicsőítőleg beszél nagy hazánkfianak Deák Ferencznek beszédéről s inti a császárt, hogy a jogos követeléseket,

melyet a nemzet érdekében az országgyűlés felterjeszt, fogadja el s igyekezzék a magyarokat magának megnyerni. „Kevés hét, talán egykét nap alatt” — ugymond — „késő talál lenni”

Ünnepelt hazánkfiait Kossuthot amint Aronánál olasz földre lépett, nagy tisztelettel és kitüntetéssel fogadták. Egész útja Milánóig dicsőséges diadalmenet volt. E hó 18-án érkezett Milánóba s az első három nap alatt mindjárt két fáklyás-zenét kapott, mely alkalommal ékes, elragadó beszédet tartott olasznyelven a derék tisztelgőknek s szónoklatában az osztrák kormány ellen hevesen kikelt. — Kossuth mostanában beteges volt s az orvosok a Como tava melletti vidéket ajánlották felüdülésére. Mielőtt oda elutazott volna, Klapkával és Türrrel értekezletet tartott s egész éjjel tanácskoztak. Ez értekezleten Viktor Emánuel egyik legkedvesebb főembere Cavour is jelen volt.

Beszéltem a minapában kedves polgártársaimnak afelől, hogy Türr tábornok a magyar legioban támadt zavargások lecsendesítésére ment. A rendet már teljesen helyreállította, minek az volt a főoka, hogy Gál ezredes egy 15,000-nyi főből álló, kezé alá bízott sereggel Magyarországra minden utasítás nélkül beakart törni. Türr tábornok ezért Gál ezredest elfogatta, mert azt látta e fogásában az ezredesnek, hogy az időelőtti és csekély sereggel való beütéssel csak a haza ügyét kockáztatta volna s ha beütne, az országot okvetlenül veszélybe döntené. Ezért Gál ezredest elzáratta, mint olyat, ki titkon működve, parancsait áthágta. Annyival gyanusabb volt pedig Gál a tábornok előtt, mivel meg nem foghatta, hol vette az ezredes a pénzt szándéka kivételére, miután egy forradalmi bizottmány nyal sem volt érintkezésben. Gál elfogatása után Türr következőleg nyilatkozik az ujságokban: „Hogy ezen elfogadás tárgyában minden kétséget eloszlassak, ki kell nyilatkoztatnom, mikép azonkívül, hogy a kormányhoz több oldalról súlyos vádak jöttek nevezett Gál ezredes ellen, a Kossuth elnöklete alatti magyar bizottmánytól is értesítve lön, mikép működése nemcsak Magyar és Erdélyország ügyének, de jó hírnevünknek is árt s mi nem tűrhetjük, hogy honfitársaink valamelyike Olaszországnak tartozó hálánkat, hálátlansággá változtassa.” — Nápoly, május 12-kén. 1861. Türr.

Egy francia ujság szerint míg Velenczében és Magyarországon fegyverre kerülne a dolog, Garibaldi

tisztjei s katonái közül többen kértek engedélyt, hogy Amerikába egy kevés időre elutazhassanak, mivel ott nemsokára javában folyván a harcz: egykissé fegyverük élet megpróbálhassák. Ennyire vérükben van már azoknak a vitéz olaszoknak a háboruskodás vágya.

Honszeretet.

— Hymnus. —

Medgyes Lajostól.

Szeretlek lelkem lánghevével,
Szeretlek drága hon!
Rád gondolok hűn nappal éjjel,
Érted imádkozom.
Óh hon! óh lelkem szent szerelme
Legyen veled az ég kegyelme!

Nőjjön magasra dicsőséged;
Légy boldog; légy szabad;
Hirdessék mindenütt a népek
Fényes nagyságodat;
Hol csak leng a nemzeti zászló:
„Népszabadság!” legyen a jelszó.

Földedet áldás koszorúzza;
Viruljon völgy, halom.
Jutalmát vegye, kapja, ossza
A munka s szorgalom.
Inség, nyomor legyenek távol
Örökre az édes hazától.

Gyarapodjék dicsőben, erőben,
Jóllétben a magyar;
Halmozza őt minden időben
Az ég áldásával.
Óh Isten! véd e hont, e népet,
Mely nem szűn meg imádni téged.

Árpád alatt elődeinket
E honba te hozád,
Te raktad fel, hogy védne minket,
A Kárpátok falát.
Benned bizunk, benned remélünk,
Te légy urunk, te légy vezérünk.

Cialdini Henrik

— olasz tábornok és gaetai herceg —

életrajza.

Növényeknek virágzás, nemzeteknek szabadság az élete. Egyik példa reá Olaszország. E szétdara-

bolt ország szabadulásával ily kevés idő alatt mily hatalmas, erős lett; mennyi s mily derék fiai tűntek fel alig egypár év alatt. Egy a többi közt, akiről szólok:

Cialdini Henrik, született 1813. évben a volt modenai hercegségben Reggio városban; felnővén, a parmai iskolában tanult s ugyanott magát az orvosi pályára szánta. De csak szánta, mert 19 éves korában a felvilágosodott eleven ifju, szenvedő hazáját minden beteg elébe helyezte s az akkor hona függetlensége kivívása tekintetéből felállított önkintes csapatba lépett.

Hazájára nézve a háboru 1832-ik évben szerencsétlenül végződén: a római veszített csata után Anconába, onnan Franciaországba ment s Párisban a zenészet s festészetben művelte magát. Meghallván pedig a Spanyolországban kitört háborut, oda ment s mint közkatona a szabadság mellett felküzdötte magát alezredesséig. Kapott sok érdemjelt, de sebhelyeket is. Hazájában ekkor ismét kiütött a háboru s ő oda sietett, küzdeni az osztrákok ellen.

Aki másnak jó, magának is jó. A hazájaért folytatott csatából bőven hozta a sebeket; de megtartotta isten vitézségeért; s csakhamar ezred-parancsnok lett. A muszkák elleni csatában Sebastopol alatt már mint dandár-parancsnok tűnt ki. E csatázás végzetével tábornok s Viktor Emánuel király szárnysegéde lett. 1859-ben az olasz-osztrák csatában, midőn Urbán német tábornokkal viaskodott Garibaldi, Cialdini segítette ki, junius 15-én, a veszedelemből.

A pápa seregének szétverését, Ancona bevételét, az olaszok neki köszönhetik. Meg is köszönték, mert a szárd seregnél hadsereg tábornoki rangra emelték. Legutósó tetteért pedig, — mivel a volt nápolyi királyt II-ik Ferenczet, utósó menhelye Gaeta várból, mint az ürgét úgy kilocsolta — bomba és gránát esővel: — az olasz királytól „Gaetai herceg” czimmal jutalmaztatott.

Ilyen a szabad nemzetek sorsa, a honnak ily erős oszlopai emelkednek, míg szolgaság láncza alatt az ösöknék emelt emlékoszlop is elkopik.

Országunk is dicsekedhetik ily derék emberekkel, — ott az országgyűlés... addig pedig... Türelem.

Mulattató.

Borivók vigasztalódására.

Napoleon császárnak egy főtisztje bepanaszolta részegségeért az alatta szolgáló, — de csatákban

vitézéseért kilönt — hadnagyot. Mikor megértette a császár, hogy melyik az a hadnagy, azt mondta a főlisztnek: „Szeretném, ha az ur is olyan — részeseges — lenne.“

Kossuth-bankók ügye Angliában.

A Kossuth-bankó per tárgyalása május 23-án történt a londoni kancelláriai törvényszéknél. A vádló osztrák császár részéről Palmer nevű ügyvéd tartott beszédet, mellette Hugh, Carius és Cotton álltak Palmer azt nyilatkoztatta, hogy a törvényszéknek 5 pont felett kell nyilatkoznia. 1) Mennyi joga van vádlónak a magyar királyi címre. 2) A Magyarországon érvényes pénzforgási törvény felett. 3) A királyi címerek Magyarországon való használata felett. 4) Azon viszonyok felett, melyek közt a bankönyomatás történt. 5) A gyártás célja felett. — Erre Collier Kossuth ügyvéde azt jegyzé meg, hogy ő ugyan elbinné az osztrák császár tettelegesen magyar királyságát, de a szomszédasszony (t. i. az angol királynő) teljességgel nem akarja hinni. Viktória angol királyné — amint mondá — mint magyar királyt, soha el nem ismerle az osztrák császárt. Palmer ezután azt igyekezett elbitetni, hogy a bankjegykészítés végett az országgyűlési engedélyen kívül a királyt is ki kellett volna Kossuthnak nyernie s mivel ezt Kossuth soha nem bírta: joga sincs bankjegyeket készíttetni. Továbbá okoskodott Palmer, hogy egy barátságos államot mindenki felszólít, hogy bankjegyei utánzását területén tiltsa be, és hogy a pert azért indította az osztrák császár, mert a bankókészítést a magyar királyi jog csorbitásának tartja. A másik két ügyvéd is ugyanezt erőködött bizonyítgatni. Kossuth mellett szóltak: Collier, Griffard és Simpson, mondván, hogy itt csak politikai vétségről lehetne szó, mit angol polgári törvényszék soha el nem ítéltetett, sőt nem is kereshet; továbbá, hogy az osztrák bankókat — azokat a veres-hasúakat — Kossuthéi ki nem szoríthatják, mert nem azoknak a mintájára készültek, de különben is míg az osztrák császár Magyarország felett uralkodik, addig e bankjegyek nem bocsáttatnak ki. Másnap még Kossuth ügyvédei beszéltek s azzal a per tárgyalása befejeztetett s az elnök június hó 12-ére ígérte az ítélet kimondását, amelyet azonnal tudatni fogok tisztelt olvasóimmal.

Legújabb hírek.

— A magyar menekültektől egy küldöttség megy Garibaldihoz, hogy a most férjhez menendő leányának egybekelését üdvözölje, egyszersmind, hogy annak menyasszonyi ajándokul a menekültek nevében egy drága karpereczet általadjon.

— Kossuth Lajos közelebb Olaszországban utazása közben oly nagy tiszteletben részesült, hogy még az olasz papok is tömegestől járultak a szabadság dicső bajnokának kezei csókolására.

— Május 21-éről szóló milánói levél szerint, amidőn Kossuth odaérkezett az olaszok által fátylas zenével megtiszteltetett, a „nagy magyar“ két fia kíséretében kilépe az erkélyre s következő szép beszédet intézte: „Olaszok! Sajnálom, hogy nem bírom szép nyelveteket annyira, hogy ohajtásomhoz képest köszönhetném meg üdvözléseket, mely szintoly meleg, mint a nap, mely az állatok lakott édenre süt. Ugy állok itt csupán, mint szegény száműzött, de örülök azon, hogy Olaszországot ismét feltámadva s egyesítve látom. Bizonyos vagyok benne: nem fogtok nyugodni addig, míg Velence és Róma hasonlóan szabaddá nem lesz. Meg vagyok győződve: hazámra nézve is közelg a döntő óra (l'ora suprema); nem kimélek se magánáldozatot, se gondot, se szellemi eszközöket felszabadítására; megtöröm az idegen hatalmat, hogy ezentul képtelen lesz a nemzetek leigázására. Éljen Olaszország!“

„E beszédet éljen Kossuth! éljen Garibaldi! éljen Viktor Emanuel! hangos kiáltások követték. Miután a „Garibaldi-hymnusz“t két vagy három ízben ismételte, a nép szétoszlott, ép oly gyorsan, mint ahogy összegyülekezett. Kossuth másnap Turinba ment.“

— Két francia ujságban egy és ugyanazon jelentést olvashatjuk, mely minket magyarokat közelről érdekel s ez a volna, hogy az osztrák államminiszter Smerling lemondott arról a szándékáról, hogy országgyűlésünket szétoszlassa, ha ez, a Deák feliratát elfogadná. Ellenkezőleg a bécsi udvar felelni akar arra, visszautasítván a magyarok kívánalmait, mint alaptalanokat. Csakhogy ez nagyon is gyenge válasz lenne, amelyet könnyen meg lehet czáfolni.

— A magyar légio főhadiszállása jelenleg Nécera nevű városban van, Nápolytól egy órányira. — A legioban a legjobb egyetértés uralkodik. Parancsnokul Viktor Emánuel Kossuthnak egykori segédjét Ihasz Dániel ezredes nevezte ki; — ki száműzött honfiaiink teljes bizodalmát bírja.

Gróf Teleky László emlékére folyó június hó 2-kán délelőtt 11 órakor, Debreczenben, a reform. nagytemplomban gyászünnepele tartatik.

 Ara 6 kr. o. é.

Debreczen 1361. Nyomatott a város könyvnyomdájában.